

« 06 » 07 2023 р.
№ 02-1-271

Голові Верховної Ради України
Стефанчуку Р.О.

Шановний Руслане Олексійовичу!

9 червня 2023 року відбулися організовані Українським союзом промисловців і підприємців спільно з Радою адвокатів Київської області громадські слухання проекту Закону про внесення змін до деяких законів України щодо невідкладних заходів посилення спроможностей із кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури №8087 від 29.09.2022 (надалі – «Законопроект 8087»). Захід відбувся за участі представників Міністерства оборони України, Уряду, адвокатської спільноти, представників антикорупційних органів, громадськості, IT-бізнесу, експертів.

Загалом, як слідує з Пояснювальної записки до законопроекту і власне з самої його назви, прийняття Законопроекту 8087 обумовлене збільшенням кількості кібернападів як одного із проявів агресії російської федерації проти України і направлене на забезпечення кіберзахисту державних інформаційних ресурсів та об'єктів критичної інформаційної інфраструктури.

Втім, за результатами громадських слухань було виявлено, що законопроект потребує свого суттєвого доопрацювання і вдосконалення.

По-перше, він в багатьох моментах не відповідає, а іноді навіть суперечить положенням Директиви ЄС про мережеву та інформаційну безпеку (NIS2 Directive), яку було прийнято 14 грудня 2022 року і яка вступає в дію на території ЄС 18 жовтня 2024 року.

Так, наприклад NIS2 Directive не діє щодо суб'єктів, діяльність яких здійснюється в сфері національної безпеки, а також встановлює чіткий перелік критеріїв щодо компаній, по відношенню до яких вона застосовується, а саме встановлює їх розмір річного доходу, кількість персоналу та сфери діяльності. У той же час Законопроект 8087 охоплює усі без виключення державні органи та суб'єкти господарювання, навантажуючи непомірним адміністративним та фінансовим тягарем навіть найменші з них.

Крім того, увесь цивілізований світ зараз рухається в бік децентралізації систем кібербезпеки і посилення їх взаємодії між собою (про що також ідеться у

NIS2 Directive), проте цим документом формується одна вертикаль, яка до того ж об'єднує всі державні інформаційні ресурси, що зробить її більш вразливою до кібератак.

По-друге, Законопроект 8087 зачіпає не тільки питання кібербезпеки загалом і кібербезпеки державного сектору зокрема. Він, як слідує із його тексту, який дещо суперечить назві самого законопроекту, стосується також в значній мірі приватного інформаційного сектору, бізнес-клімату, інвестиційної привабливості тощо.

Основним недоліком Законопроекту 8087 на громадських слуханнях було названо те, що він значно розширює повноваження Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації (Держспецзв'язку) та покладає на неї безпрецедентно широкі повноваження. Серед іншого, контролюючий орган отримує право здійснювати перевірки будь-яких підприємств, доступ до їх споруд і приміщень, будь-якої їх документації та інформації, надавати обов'язкові для виконання вимоги будь-якому суб'єкту господарювання, незалежно від того, чи буде це велика корпорація, підприємство ІТ-бізнесу, чи самозайнята особа (ФОП, адвокат тощо). До того ж, Держспецзв'язку матиме право залучати до таких перевірок будь-які інші органи, зокрема СБУ та кіберполіцію.

Така ситуація безконтрольності та відсутності обмежуючих механізмів для Держспецзв'язку створює величезні корупційні ризики, повертає нас в епоху 90-тих років з їх «маски-шоу», створює можливості для блокування діяльності будь-якого бізнесу, тиску на нього, «рейдерства» тощо.

На громадських слуханнях було відмічено, що розширення вказаних повноважень державних органів може не узгоджуватись із положеннями відповідного процесуального законодавства (перш за все кримінального-процесуального), а також може зумовити безпідставне і необґрунтоване розкриття персональних даних і іншої інформації (наприклад адвокатської таємниці тощо).

Тобто, реалізація нормативних положень Законопроекту 8087 може негативно вплинути на стан захисту в Україні прав людини і не узгоджуватись із відповідною практикою Європейського Суду з прав людини.

Розглядуваний Законопроект 8087 фактично нівелює проведену останніми роками законодавцями та бізнес-суспільством гігантську роботу щодо подолання вищезазначених негативних явищ та щодо збільшення інвестиційної привабливості України.

Нагадаємо, що український бізнес усе ще потерпає від утисків з боку силовиків, про що було повідомлено Президенту України 29 червня на зустрічі із українським бізнесом, а Законопроектом 8087 створюється підґрунтя для необмеженого тиску ще одного органу.

З огляду на вищезазначене та на корупційні ризики, властиві цьому документу, на громадських слуханнях було виділено такі три основні недоліки Законопроекту 8087:

1) замість узгодження із законодавством ЄС Законопроект 8087 віддаляє українське законодавство від європейського, багато в чому роблячи його схожим на російське;

2) замість посилення кіберзахисту та національної оборони Законопроект 8087 фактично послаблює їх, створюючи єдину структуру, яка може бути ціллю агресора;

3) вказаний документ суттєво підриває бізнес-клімат та інвестиційну привабливість, змушуючи підприємців, і у першу чергу ІТ-представників, розглядати шляхи виведення бізнесу за межі України.

Зважаючи на вказане, наполегливо просимо Вас направити Законопроект №8087 на повторне друге читання, доопрацювавши його і привівши у відповідність до вищевказаної Директиви ЄС, українського процесуального законодавства і практики Європейського Суду з прав людини.

Заздалегідь вдячні.

З повагою,

**Президент УСПП,
Співголова Національної тристоронньої
соціально-економічної ради**

А.К.Кінах